

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2Cdo/69/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216201143
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8216201143.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. J., bývajúceho v D., zast. JUDr. Janou Závodskou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Floriánska 19, proti žalovanému Cigeľský komunitný spolok, so sídlom v Cigeľke 28, zast. JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom, advokátom, so sídlom v Bardejove, Dlhý rad 16, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3C/68/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. januára 2019 sp. zn. 7Co/127/2018, taktó

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. mája 2018 č. k. 3C/68/2016-133 zamietol žalobu a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že žalovaný je občianskym združením založeným podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov a v zmysle § 2 ods. 3 uvedeného zákona je právnickou osobou. V mene žalovaného sú oprávnené konať orgány a funkcionári uvedení v stanovách občianskeho združenia (§ 6 ods. 2 citovaného zákona). Z vykonaného dokazovania vyplynulo a medzi stranami sporu nebolo sporné, že orgánom žalovaného je „Riaditeľstvo združenia“, ktoré má troch členov, a to N. D., S. J. a K. D., pričom v mene žalovaného konajú najmenej dvaja jeho členovia. Uvedené vyplýva aj zo samotnej darovacej zmluvy, kde za žalovaného konali dvaja členovia riaditeľstva združenia N. D. a S. J., ako aj zo žalobcom pripravenej Zmluvy o vrátení daru, kde za žalovaného mali konať dvaja členovia riaditeľstva združenia N. D. a S. J.. Žalovaného zaväzuje iba také konanie fyzických osôb, ktoré vykonali podľa zákona a stanov združenia osoby oprávnené za neho konať. Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že N. D. je švagrom žalobcu, a teda aj z tohto hľadiska je potrebné posudzovať, kedy N. D. vo vzťahu k žalobcovi konal ako fyzická osoba oprávnená konať za žalovaného, a kedy vystupuje sám za seba ako fyzická osoba. Poukázal aj na skutočnosť, že jedným z členov „Riaditeľstva združenia“ žalovaného je otec žalobcu a svokor N. D., S. J.. Dokazovaním nebolo preukázané žiadne konanie, ktorého by sa dopustil žalovaný voči žalobcovi, resp. členom jeho rodiny, a ktoré by bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Samotný žalobca v žalobe poukazoval iba na konanie N. D., ktorý mal konať podľa žalobcu za žalovaného (či už ohľadne odmietania vydania hnutelných vecí, skutku z 30. júna 2014 a skutku z 29. októbra 2014), avšak samotný žalobca vzhľadom na vyššie opísané rodinné väzby, musel vedieť, že žalovaný koná aspoň dvoma členmi „Riaditeľstva združenia“. Na základe uvedeného súd uzavrel, že konanie samotného N. D. bez ďalšieho člena „Riaditeľstva združenia“, od ktorého odvodzuje žalobca svoj nárok na vrátenie daru, nie je možné právne kvalifikovať ako konanie žalovaného, keď z vykonaného dokazovania zároveň nebolo preukázané, aby N. D., napr. na základe plnomocenstva, mohol samostatne konať za žalovaného a zaväzovať ho.

1.2. Pokiaľ išlo o samotný skutok z 30. júna 2014, ktorý opísal žalobca v žalobe tak, že ho mal N. D. fyzicky napadnúť, násilím ho vytlačiť z objektu za oplatenie, vulgárne mu nadávať, vyhrážať sa

mu, zakázať mu vstup na pozemok, kričať, že mu nič nedá, že „zničí i jeho rodičov a pripraví ich o všetok majetok“, tak súd konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania tieto tvrdenia žalobcu, ktoré žalovaný poprel, neboli preukázané žiadnym dôkazom. Zo žiadneho dôkazu vykonaného na pojednávaní, či už oboznámením listín alebo svedeckými výpoveďami, nebolo preukázané tvrdenie žalobcu ohľadne skutku, ktorý sa mal stať dňa 30. júna 2014. Zároveň súd poukázal na skutočnosť, že ani samotný žalobca nenavrhol svoj výsluch, aby týmto dôkazom (výsluch strany sporu) preukázal tvrdenia v žalobe. Pokiaľ išlo o skutok z 29. októbra 2014, tak na základe vykonaného dokazovania vyplynulo, že v uvedený deň sa vo večerných hodinách v rodinnom dome otca žalobcu stretli žalobca, jeho otec a matka, ďalej žalobcova sestra s manželom, t. j. N. D.. Z výsluchu svedkov vyplynulo, že predmetom stretnutia bola snaha nájsť spôsob splatenia dlhov žalobcu. Vzhľadom na zloženie osôb prítomných v rodinnom dome otca žalobcu, ako aj na tému stretnutia, ktorá sa tam riešila, mal súd za to, že sa jednalo o rodinné stretnutie najbližších členov rodiny, teda N. D. sa uvedeného stretnutia zúčastnil ako manžel žalobcovej sestry a nie ako člen „Riaditeľstva združenia“ žalovaného. Z uvedeného dôvodu, ak by sa aj N. D. na uvedenom stretnutí dopustil konania, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako konanie hrubo porušujúce dobré mravy (čo v konaní nebolo preukázané), konal by tak sám za seba a nie za žalovaného.

1.3. Pokiaľ žalobca odôvodňoval vrátenie daru tým, že mu N. D. konajúc za žalovaného odmieta vydať huteľné veci vrátane prípojného vozidla, ktoré sa v čase darovania nehnuteľností mali nachádzať na týchto nehnuteľnostiach a neboli predmetom darovania, tak k tomu súd poukázal, že N. D. nie je oprávnený samostatne konať za žalovaného, a teda takéto konanie nezaväzuje žalovaného. Nad rámec súd poukázal aj na skutočnosť, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na darovaných nehnuteľnostiach vykonávali svoju podnikateľskú činnosť viaceré subjekty, okrem iných aj spoločnosť MM&K s. r. o. a spoločnosť PRVÁ CIGELSKÁ, spol. s r. o., ktorých spoločníkom a konateľom bol (je) žalobca. Z uvedeného dôvodu sa na týchto nehnuteľnostiach nachádzali aj huteľné veci týchto, ako aj iných subjektov. Žalovaný po nadobudnutí daru do vlastníctva vyzval subjekty, okrem iných aj spoločnosť MM&K s. r. o. prostredníctvom žalobcu ako konateľa, na predloženie písomného súpisu majetku za účelom jeho odovzdania, aj súpisu osobného, či súkromného majetku. V rámci súdneho konania nebolo preukázané, aby žalobca za spoločnosti, ktorých je konateľom, ako aj za seba ako fyzickú osobu, predložil žalovanému súpis majetku, ktorý sa mal nachádzať na nehnuteľnostiach žalovaného. Žalobca tak ani nepreukázal, že ako fyzická osoba je vlastníkom nejakých - konkrétnych huteľných vecí nachádzajúcich sa na nehnuteľnostiach žalovaného. Pokiaľ ide o železný šrot (veci), ktorý mal byť vyvezený, tak súd poukazuje aj na skutočnosť, že z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, aby sa jednalo o majetok samotného žalobcu. Z výsluchov svedkov vyplynulo, že žalobca podnikal s p. K. prostredníctvom spoločnosti MM&K s. r. o., ktorej v tom čase boli obaja spoločníkmi a konateľmi a takto spoločne, prostredníctvom tejto spoločnosti, vlastnili vyvezený železný šrot.

1.4. Žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že na strane žalovaného došlo k takému správaniu, ktoré by súd mohol kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, na základe čoho by mu vznikol nárok na vrátenie daru. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. januára 2019 sp. zn. 7Co/127/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia s poukazom na § 191 CSP akcentoval zásadu voľného hodnotenia dôkazov a uviedol, že každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Z vykonaného dokazovania, ako na to správne poukázal prvoinštančný súd, nebolo preukázané také konanie žalovaného, ktoré by zakladalo právo žalobcu na vrátenie daru podľa ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Subjektívna nespokojnosť žalobcu so spôsobom, ako boli jednotlivé dôkazy vyhodnotené, nie je dôvodom pre zmenu, či zrušenie rozsudku.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s odkazom na § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že porušenie svojho práva na spravodlivý proces videl pri hodnotení dôkazov v konaní pred odvolacím súdom, hlavne v tom, že súd vôbec nezohľadnil veľmi podstatné výpovede svedkov na pojednávaní 07. septembra 2017 a 07. decembra 2017 K. C. a K. C. a kľúčové vyjadrenie pána S. J. z 02. augusta 2018 označené ako „Vyjadrenie k odvolaniu“. V tomto vyjadrení S. J. uvádza, že je členom Cigeľského komunitného spolku a tiež je členom riaditeľstva združenia (spolu s N. D. a K. D.). Týmto vyjadrením S. J. potvrdzuje argumentáciu žalobcu v spore a objasňuje všetky okolnosti, ktoré so sporom súvisia. Práve tento člen riaditeľstva žalovaného na výzvu žalobcu na vrátenie daru z 26. februára 2016 písomným podaním z 03. marca 2016 oznámil, že ako člen riaditeľstva Cigeľského komunitného spolku súhlasí s vrátením daru z dôvodov uvedených vo výzve. Svedecké výpovede prevádzkovateľov zberných surovín, kde boli odvážané hnutelné veci žalobcu svedčia o tom, že žalovaný konajúci prostredníctvom N. D. - výkonného riaditeľa, ich požiadali o odvoz kovových častí z objektu žalovaného, predložil listiny z ktorých vyplývalo, že vlastníkom je žalovaný, preto ho považovali za vlastníka. Podanie S. J. je plné faktov a vytvára presný obraz o dianí a situácii v Cigeľskom komunitnom spolku, korešponduje s výpoveďami aj iných svedkov, a preto žalobca nerozumie tomu, prečo sa o tomto listinnom dôkaze vôbec krajský súd nezmienil, nevyhodnotil ho v súvislosti s ďalšími svedeckými výpoveďami, čím zasiahol do práva žalobcu na spravodlivý proces, kedy súd neprihliada na dôkazy v prospech žalobcu.

3.2. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odvolacím súdom dovolateľ uviedol, že z odseku 9. v spojení s odsekom 14. a 15. odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odvolací súd, rovnako ako prvoinštančný súd, hodnotil konanie žalovaného, ako aj konanie osoby N. D. (člena riaditeľstva žalovaného) prísne formalisticky, čím sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Právne posúdenie konania žalobcu ako právnickej osoby prvoinštančným, ale aj odvolacím súdom, je prísne formálne, rigidné a v praxi aj právne nereálne. Na dosiahnutie cieľov združenia vymedzených v stanovách, ale aj pri obstarávaní ďalších úkonov združenia, ako aj jeho konania navonok súdy nemôžu požadovať, aby každý úkon bol písomný a podpísaný minimálne dvoma členmi riaditeľstva združenia. Podľa názoru dovolateľa, prvoinštančný súd, ako aj odvolací súd, nesprávne právne posúdili konanie p. D.. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že ohľadom nehnuteľností patriacich Cigeľskému komunitnému spolku, ako aj ohľadom hnutelných vecí, ktoré sa tam nachádzali, konal s tretími osobami ako osoba oprávnená konať za Cigeľský komunitný spolok. Rovnako tomu bolo aj vo vzťahu k žalobcovi, kde predmetom ich konfliktov boli vždy záležitosti ohľadom majetku alebo iných vecí súvisiacich s Cigeľským komunitným spolkom. Podrobne sa k týmto záležitostiam vyjadril aj S. J. (nar. XXXX) vo svojom podaní, kde otvorene uvádza, ako sa pán D., ale skôr aj on správal k žalobcovi a správali sa k nemu tak z pozície predstaviteľov Cigeľského komunitného spolku. Žalovaný ako právnická osoba inak ako prostredníctvom svojich zástupcov nedokáže konať. Títo zástupcovia konajú za právnickú osobu v jej mene a na jej účet. Činy výkonného riaditeľa nemožno klasifikovať ako riešenie rodinných problémov ako to rozhodol súd, len z toho dôvodu, že medzi žalobcom a žalovaným sú rodinné väzby. Žalobca zastáva názor, že z doteraz vykonaného dokazovania vyplýva, že konanie pána D. ako výkonného riaditeľa je konaním žalovaného, a nie konaním rodinného príslušníka. Navyše pri mnohých úkonoch súvisiacich s týmto konaním boli prítomní a konali súčasne dvaja členovia riaditeľstva žalovaného (N. D. a S. J.). Navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok krajského súdu, alternatívne, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského aj okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie prvoinštančnému súdu.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. ako nedôvodné zamietol, a aby mu priznal náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013,

5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 36/2016, 5 Cdo 264/2014, 1 Cdo 334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní,

na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

14. Dovolateľ dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie svojho práva na spravodlivý proces oprel o pochybenie odvolacieho súdu v procese dokazovania, hlavne jeho vykonávania a hodnotenia a tým aj zistenia skutkového stavu veci.

15. V súvislosti s námietkou dovolateľa týkajúcou sa dokazovania a zistenia skutkového stavu veci dovolací súd akcentuje, že z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu (účastníka konania) nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Dovolací súd tiež pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc súdu konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné, a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patri výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP).

16.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

16.2. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa ustálil názor, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

16.3. Pochybnosti, resp. námietky dovolateľa o tom, či súd správne vyhodnotil dôkazy a zistil skutkové okolnosti, a aký záver z nich vyvodil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (t. j. či žalobca preukázal právny dôvod vrátenia daru, t. j. také správanie žalovaného voči nemu, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov), predstavujú námietky voči skutkovým záverom súdu (konkrétne spôsobu vyhodnotenia dôkazov súdom), ktoré ale dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd potvrdzujúci rozhodnutie súdu prvej inštancie. Dovolací súd nie je tretou inštanciou, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle,

ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady dovolací súd v súdnej veci nezistil.

16.4. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie (súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím). V súdnom spore dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inšancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie.

17. Pre úplnosť považuje dovolací súd za potrebné osobitne sa vyjadriť k námietke dovolateľa o údajnom porušení jeho práva na spravodlivý proces neprihliadajúc na dôkazy v jeho prospech v konaní pred odvolacím súdom, ktorý pri hodnotení dôkazov nezohľadnil výpovede svedkov (K. C. a K. C. na pojednávaní 07. septembra 2017 a 07. decembra 2017) a aj podľa neho kľúčové vyjadrenie S. J. z 02. augusta 2018, označené ako „Vyjadrenie k odvolaniu“. K uvedenej námietke jednostranného vykonávania a nevyhodnotenia dôkazov v neprospech žalobcu, dovolací súd akcentuje, že touto námietkou dovolateľ podsúva svoj záver o „nesprávnom“ (pre dovolateľa nepriaznivom) vyhodnotení vykonaných dôkazov odvolacím súdom.

17.1. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo ho doplní. Odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 384 ods. 1 CSP) (čo nie je daný prípad). Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje výhradne odvolací súd.

17.2. V danom prípade odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo tiež znamená, že odvolací súd sa stotožnil aj so skutkovými závermi súdu prvej inštancie považujúc ich za správne (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP), a tak dokazovanie na odvolacom súde v tejto veci ani vykonávané nebolo (k čomu pozri aj na č. l. 165 spisu zažurnalizované upovedomenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku a na č. l. 167 spisu je zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku). Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd z hľadiska dokazovania vyjadrením k odvolaniu S. J. (ako svedok vypočutý pred súdom prvej inštancie, vid' bod 20. odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu) zaoberať ani nemohol. Napokon z obsahu spisu ani nevyplýva, aby v konaní vystupoval v postavení strany sporu, intervenienta, prokurátora, ani osobitného subjektu, teda nejde o subjekt, ktorý má na mysli § 373 ods. 3 CSP (pozri Števíček, M., Fícová, S., Baricová, J., Mesíarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1257 s.). Aj preto nebol dôvod zo strany odvolacieho súdu prihliadať na vyjadrenie S. J. (pozri aj úradný záznam na č. l. 161 spisu).

17.3. Dovolací súd tak môže len konštatovať, že vyššie uvádzaná dovolacia námietka (bod 17. a 3.1. tohto rozhodnutia) je nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania, pretože tak ako bolo uvedené sa týka (prípadného) nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktoré bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

18. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva, preto ho dovolací súd v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

19. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

19.2. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

19.3. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, rozhodovacia prax odvolacieho súdu sa ustálila na tom, že je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

21.1. Pre právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Aby mala dovolateľom nastolená otázka relevantný význam v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

21.2. Samo tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

22. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

23. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca vôbec formuloval právne otázky a ak áno, či ide o také otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

24. V danom prípade najvyšší súd aplikujúc ustanovenie § 124 CSP v rozumnej miere posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dospel k záveru, že sám dovolateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP neformuloval zákonným spôsobom v rámci svojich námietok žiadnu právnu otázku a zároveň z argumentácie dovolateľa nie je možné žiadnu právnu otázku odvodiť ani postupom

podľa § 124 CSP, pretože dovolateľ len uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom súdov v súvislosti s hodnotením konania žalovaného, resp. osoby N. D. a posúdením toho, či v jednotlivých prípadoch išlo o konanie žalovaného alebo osoby N. D., považuje ho za prísne formálne (čo je podľa neho odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), rigidné a nereálne, čo však nezodpovedá zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 432 CSP. Navyše podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľom vyjadrená dovolacia argumentácia („z vykonaného dokazovania vyplýva, že ohľadom nehnuteľností patriacich Cigelskému komunitnému spolku, ako aj ohľadom hnutelných vecí, ktoré sa tam nachádzali, konal s tretími osobami ako osoba oprávnená konať za Cigelský komunitný spolok (...)“, ďalej viď bod 3.2. tohto rozhodnutia a tam vyjadrené námietky dovolateľa voči právnemu posúdeniu veci) tenduje skôr k vykonanému dokazovaniu, hodnoteniu dôkazov a skutkovým otázkam, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

25. Žalobca v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzil právnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci.

25.1. Námietky dovolateľa v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sú formulované všeobecne bez náležitého odôvodnenia a uvedenia právneho riešenia dovolateľa. Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred odvolacím súdom, aj súdom prvej inštancie. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k vykonanému dokazovaniu/hodnoteniu dôkazov, či právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd.

25.2. V námietkach dovolateľa ide dokonca o otázky skutkové. Dovolateľ preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnú) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

25.3. Dovolateľ tiež neuviedol ani žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu napíňajúce pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018), od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Na základe uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

26. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, preto dovolací súd dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.